Nummer: 21int01265

NOTA BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN ONTWERP LANDSCHAPSANALYSE (RUIMTELIJKE ANALYSE EN -WAARDERING N+L LANDSCHAPSONTWERPERS)

Algemeen
In voorliggende commentaarnota wordt ingegaan op de 8 zienswijzen die tegen het ontwerp van de door N+L landschapsontwerpers opgestelde landschapsanalyse (ruimtelijke analyse en waardering), zijn ingediend.
Het ontwerp van deze beleidsnotitie is gepubliceerd in de Week van Borne (en via www.officielebekendmakingen.nl) en heeft van 3 december 2020 t/m 13 januari 2021 ter inzage gelegen. Iedereen kon gedurende deze periode een zienswijze indienen tegen dit ontwerpbeleid.

Zienswijze:	**Beantwoording:**
1. Reclamant 1	De zienswijze van reclamant 1 is gedateerd op 14 december 2020 en op 17 december 2020 binnengekomen bij de gemeente Borne. De zienswijze is daarmee tijdig ingediend. **Ontvankelijkheid:** Wij stellen voor de zienswijze ontvankelijk te verklaren.
a. Voor het landgoed van reclamant is voor het overgrote deel een zeer hoge landschappelijke waardering toegeschreven. Gevreesd wordt dat deze hoge waardering negatief kan uitpakken voor mogelijke ontwikkelingen. De hoge waardering is het resultaat van eeuwen van veranderingen en ontwikkelingen en van een beleid dat gericht is om het landschap, en de verworvenheden uit het verleden, zo veel mogelijk te behouden en te koesteren. De genoemde zeer hoge waardering mag er niet toe leiden dat geen enkele ontwikkeling meer mogelijk is. Verandering moet kunnen en is zelfs noodzakelijk..	Zoals in de inleiding van de notitie is aangegeven is deze landschappelijke analyse nog geen visie op zich, maar het biedt de uitgangspunten voor het vormen van een visie. Het rapport is feitelijk een momentopname waarbij de ontwikkeling van het landschap en de huidige landschappelijke kwaliteiten in beeld zijn gebracht. Verdere visievorming dient nog plaats te vinden. Momenteel bijvoorbeeld via de Energievisie (eveneens in procedure gebracht) en in de toekomst via de bijvoorbeeld de structuurvisie of de omgevingsvisie. Het is geenszins de bedoeling dat er in gebieden met een zeer hoge landschappelijke waarde geen ontwikkelingen meer kunnen plaatsvinden. Overigens is een goede ruimtelijke inpassing op dit moment ook al het uitgangspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit analyserapport geeft nu alleen een beter inzicht in de huidige kwaliteiten van een gebied.
b. Helaas zijn een aantal aanwezige paden op pagina 26 niet terug te vinden. Verder is de tekst '*rust niet toegankelijk voor motorisch verkeer*' (foto's op blz. 65) een misvatting. Er is juist sprake van een toename van (illegaal) gemotoriseerd verkeer. Het zou wel zo moeten zijn, maar is het helaas niet.	Blz. 26 geeft een grofmazig overzicht van de paden- en wegenstructuur van 1900 t.o.v. de huidige situatie. Het plaatje laat zien dat er veel is veranderd. Het gaat niet in op ieder (openbaar) wandelpad of weg. De zienswijze geeft aanleiding om de tekst bij de foto op blz. 65 aan te passen (de betreffende weg is immers wel toegankelijk voor bestemmingsverkeer).
c. De bebouwingsstructuur op pagina 29 is niet duidelijk. Op het landgoed zijn sinds 1900 in ieder geval twee, zo niet drie,	Het kaartbeeld op blz. 29 geeft een grofmazige beschouwing van de bebouwingsstructuur 1900 versus 2020. Voor meer informatie over de ligging van

boerderijen geheel afgebroken en daarmede geheel verdwenen.	historische erven/boerderijen kan gebruik worden gemaakt van de archeologische verwachtingskaart van Borne.
d. De kleine groenstructuren op het landgoed van reclamant zijn juist zo veel mogelijk gehandhaafd en zelfs uitgebreid. Het gebied dat ondertussen kaal is behoort niet tot het landgoed (dit in relatie tot de grove omcirkeling met de opmerking 'veel kleinschalige groenstructuur verdwenen' op pagina 21).	De omcirkeling op pag. 21 legt geen relatie met het landgoed van reclamant. Nagenoeg het gehele landgoed heeft de kwalificatie zeer hoge landschappelijke waarde, mede omdat veel oorspronkelijke groenstructuren nog aanwezig zijn.
2. Reclamant 2	De zienswijze van reclamant 2 is gedateerd op 9 januari 2021 en op 12 januari 2021 binnengekomen bij de gemeente Borne. De zienswijze is daarmee tijdig ingediend. **Ontvankelijkheid:** Wij stellen voor de zienswijze ontvankelijk te verklaren.
a. *"de landschapsanalyse kan worden gebruikt als toetsingskader voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en als basis voor de nog op te stellen omgevingsvisie voor Borne*"… Uit dit citaat blijkt dat deze analyse voorafgaat aan de nog op te stellen Omgevingsvisie en als toetsingskader voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Reclamant onderkent dat het rapport noodzakelijk is voor zowel de Omgevingsvisie als voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en als zodanig een prachtige aanzet is om het omringende landschap in kaart te brengen. Maar als basis is het onvoldoende om als toetsingskader te dienen.	De landschappelijke analyse is vooral bedoeld als grondslag voor verdere visievorming en om ontwikkelingen te kunnen (bij)sturen en begeleiden vanuit de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Dit kan bijvoorbeeld door het kiezen van een ontwikkeling op de juiste locatie en het aansturen op een zorgvuldig afgewogen ontwerp. Een goede ruimtelijke inpassing is op dit moment overigens al het uitgangspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit analyserapport geeft een beter inzicht in de huidige landschappelijke kwaliteiten van een gebied. Het betreft ook een verfijning van de gebiedskenmerken zoals deze al zijn opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie. Het rapport kan worden gebruikt als onderbouwing voor de groene inpassing van ruimtelijke ontwikkelingen. Niet zozeer dus als toetsingskader maar meer als basisinformatie voor ruimtelijke onderbouwing en inpassing.
b. Alle gebieden hebben een waardering meegekregen, van waardevol tot en met basiswaarde. Hierbij is voornamelijk gekeken naar de stedelijke situatie van rond 1900 t.o.v. de huidige situatie. Het uitgangspunt is daarbij niet het herstel van het verlorene, maar het behoud van het resterende. In het rapport is echter onvoldoende aandacht voor natuur en milieuwaarden. Gepleit wordt voor aanvullende analyses op beide terreinen.	Het rapport is feitelijk een momentopname waarbij de ontwikkeling van het landschap en de huidige landschappelijke kwaliteiten in beeld zijn gebracht. Het betreft een landschappelijke analyse waarbij is geïnventariseerd welke visueel zichtbare landschapselementen en structuren aanwezig zijn. De aanwezige natuur- en milieuwaarden zijn inherent aan de aanwezige landschapselementen in het gebied, maar zijn niet in specifiek in kaart gebracht. Bij afzonderlijke ruimtelijke ontwikkelingen maakt een flora en faunaonderzoek wel onderdeel uit van de te onderzoeken aspecten. Ook gelden er, ter bescherming van de flora en fauna, regels op basis van de wet Natuurbescherming.
c. Het rapport nodigt uit om waardevolle	Het gaat om een landschappelijke analyse waarbij de

	gebieden te behouden en minder waardevolle omringende gebieden te benutten. Door dit per deelgebied te beoordelen zal dat mogelijk onbewust tot verdere versnippering leiden. Er worden ernstige bedenkingen geplaatst bij de steeds verder reikende versnippering van het landschap. Aan de ombuiging daarvan wil de Natuur- en Milieuraad in het kader van een omgevingsvisie van harte meewerken.	kenmerken per deelgebied inzichtelijk zijn gemaakt. Hierbij is onderscheid gemaakt in verschillende landschapstypen. Deze diversiteit in landschapstypen maakt dat er ook verschillende ontwikkelingsmogelijkheden zijn, passend zijn bij een bepaald gebied. Er kan ook beter worden bepaald waar landschapsherstel en/of landschappelijke compensatie kan plaatsvinden ter versterking van de landschappelijke kwaliteit. Dit voorkomt juist een verdere versnippering van het landschap.
d.	Reclamant ziet het versterken van Flora en Fauna als (mede) noodzakelijk om het hoofd te bieden aan de gevolgen van klimaatveranderingen en de daling grondwaterstand, hittestress, langdurige droogteperiodes hevige hoosbuien enz. Reclamant denkt aan o.a. aan mogelijkheden tot ontwerp van bos, park, retentievijvers en het herstel van houtwallen als ook aan het laten meanderen van beken. Ook wordt aandacht gevraagd voor Natuurinclusief bouwen in de nog op te stellen omgevingsvisie	De landschapsanalyse is een beschrijving van de aanwezige landschapselementen en kenmerken. Deze landschapsanalyse zal o.a. als onderlegger gaan dienen voor andere visies. Denk hierbij aan o.a. de energievisie (momenteel in procedure), structuurvisie of bestemmingsplannen. Uitspraken over welke functies waar worden toegelaten komen niet aan bod in deze landschapsanalyse maar zullen moeten landen in de (toekomstige) structuurvisie. Wellicht dat specifieke aspecten zoals de (gevolgen van de) klimaatverandering en flora en fauna een plek kunnen krijgen in de nog op te stellen omgevingsvisie.
e.	Bij deze manier van kijken naar natuur vragen we aandacht voor het nut van creëren en/of versterken van geïsoleerde natuur. Niet alle natuur hoeft met elkaar verbonden te zijn, het kan zelfs nadelig werken voor een kwetsbare biotoop. Daarom vragen we ruimte voor een andere interpretatie van de waarden die op H4 (blz. 78) zijn uitgelegd.	De landschapsanalyse is een beschrijving van de aanwezige landschapselementen en kenmerken. Het betreft een ruimtelijke analyse waarbij in H4 is beschreven welke onderliggende kenmerken onderdeel uitmaken van de waardering van het landschap. Het gaat hierbij vooral om visuele kenmerken zoals bestaande groene structuren, cultuurhistorische elementen, hoogtes, (bijv. essen), laagtes (beekdalen), recreatieve toegankelijkheid, etc. Flora en fauna is geen onderliggend kenmerk geweest welke in deze ruimtelijke waardering is meegenomen. Dit is een specifiek onderwerp wat nader onderzoek vergt en geen directe relatie heeft met de ruimtelijke en visuele kwaliteiten van het landschap.
f.	Een basiswaarde toekennen aan een gebied met *"een uitgesproken monofunctioneel gebruik, zoals landbouwgebied zonder ecologische betekenis of een jong landschap met weinig historische waarde*" is niet vanzelfsprekend. Door aanvullende analyses (zoals hiervoor bepleit) te hanteren kan een dergelijk gebied ontwikkeld worden naar een coulisselandschap met houtwallen, waardoor een opwaardering naar een hoge	Het rapport is een momentopname waarbij de ontwikkeling van het landschap en de huidige landschappelijke kwaliteiten in beeld zijn gebracht. De analyse maakt o.a. onderscheid in verschillende landschapstypen. Ieder landschapstype heeft zijn eigen landschappelijke waarden. Ook maakt de analyse zichtbaar waar bepaalde landschappelijke elementen zijn verdwenen. Verdere visievorming dient nog plaats te vinden. Landschapsherstel is daarbij één van de aandachtspunten.

	tot zeer hoge waarde mogelijk wordt. De mogelijkheden tot herstel van verloren waarden komen nauwelijks ter sprake komen.	
g.	Op blz.79 wordt gesproken over een upgrade (aanpassingen) vanwege "*hoge gaafheid*", "*onmisbaar voor de beleving van landschappelijke samenhang*", maar ook downgrade (naar basiswaarde) "*wanneer er in hoge mate sprake was van verloren kwaliteit door bijvoorbeeld nabije verrommeling of aantasting van het landschap in de tijd.*" De reikwijdte van deze begrippen is voor ons te algemeen en heeft voor een goed begrip ervan een nadere uitleg nodig.	Op basis van de voorkomende landschapstypen en de kaartanalyses die zijn verricht is er een eerste waardering gekoppeld aan het gebied. Enkele aanpassingen in het veld zijn gedaan op basis van '*hoge gaafheid*': de visuele hoge kwaliteit en instandhouding van het oorspronkelijke landschap die bij pas bij een veldbezoek zichtbaar wordt en niet altijd vanaf kaart is af te lezen. Met "*onmisbaar voor de beleving van landschappelijke samenhang*" wordt de onderlinge samenhang van verschillende landschapstypes bedoeld. Een essenlandschap heeft bijvoorbeeld van oudsher altijd in samenhang gestaan met het maten- en flierenlandschap. Op het essenlandschap werden (voedsel)akkers bewerkt en in het maten-flierenlandschap werden de hooilanden begraasd en werd gehooid. Dit was een samenhangend landschappelijk systeem. Ten aanzien van de zinsnede '*verrommeling/aantasting van het landschap in de tijd*' kan worden aangegeven dat groenstructuren op kaartanalyses nooit heel precies zijn aangeven. In het veld blijkt soms dat er in werkelijkheid veel minder van de groenstructuur visueel aanwezig is dan op kaarten is aangegeven. Ook kan het zijn dat er wel groenstructuren aanwezig zijn maar dat de kwaliteit ervan zeer gering is.
h.	Naast de aandacht voor herstel van het verloren landschap dient het rapport aangevuld te worden met een rapport waar het uitgangspunt het behoud en de versterking van de flora en fauna is.	Onderzoek naar de flora en fauna in het gebied heeft geen onderdeel uitgemaakt van deze landschappelijke analyse. Dit is een specifiek onderwerp wat geen directe relatie heeft met de ruimtelijke en visuele kwaliteiten van het landschap. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient er overigens in de meeste gevallen wel onderzoek te worden gedaan naar de fora en fauna. Zo is er bijvoorbeeld Flora en Fauna onderzoek gedaan in het kader van de PlanMer voor de (mogelijke) Vloedbeltverbinding. Ook hier vormt dit een aparte onderzoeksopdracht naast de opdracht voor een landschappelijke studie (waarin deze analyse overigens is meegenomen).
i.	In de landschapsanalyse, is het woord 'dier' niet één keer gebruikt! De landschapsanalyse geeft vooral de grondsoorten en de historie van de landbouw weer. De woorden vogel, vis en zoogdier komen ook niet voor in de analyse, noch soortnamen zoals vos, egel of ree. Het woord fauna komt één keer	In het rapport zijn de ontwikkeling van het landschap en de huidige landschappelijke kwaliteiten in beeld gebracht. Het is geen onderzoeksrapport naar flora en fauna. De aanwezige natuur- en milieuwaarden zijn inherent aan de aanwezige landschapselementen in het gebied, maar zijn niet in specifiek in kaart gebracht. Het in kaart brengen van alle aanwezige natuur- en milieuwaarden

	voor, in de korte paragraaf 2.3.5 "Natuur netwerk". : Ook het woord milieu komt in het rapport niet één keer voor! De termen CO2 opslag, fijnstofopvang en hitte vermindering vormen geen onderdeel van de beoordeling.	is ook niet het doel geweest van deze landschappelijke analyse.
3.	**Reclamant 3**	De zienswijze van reclamant 3 is gedateerd op 10 januari 2021 en op 11 januari 2021 binnengekomen bij de gemeente Borne. De zienswijze is daarmee tijdig ingediend. **Ontvankelijkheid:** Wij stellen voor de zienswijze ontvankelijk te verklaren.
a.	De landschapsanalyse geeft voor het bedrijf een hoop onzekerheden, hoe worden straks zaken gewogen in het nieuwe toetsingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen? Gevreesd wordt dat het buitengebied bedrijven op "slot" gezet wordt doordat ontwikkelingen die nu nog wel kunnen straks niet meer kunnen omdat er door een extern bureau een waardestempel op een gebied is gedrukt. De nota is een vage bundeling gebaseerd op basis van de mening van 2 personen die voor belanghebbenden veel onzekerheden met zich mee in relatie toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. In het voorwoord gebruikt wethouder Spekschoor ‘ons landschap’. Het overgrote deel van het landschap is in eigendom van inwoners, waterschap, Staatsbosbeheer etc.. Aangegeven wordt dat de analyse kan bijdragen aan het (bij)sturen in het landelijk gebied door de Gemeente Borne. Als de gemeente het zo goed voor heeft met "ons landschap", zou het verstandig zijn de "echte" eigenaren te betrekken bij de ontwikkeling hiervan, en zo draagvlak bij hen te creëren. Nu vertoont de aanpak gelijkenis met proces AZC.	Met ons landschap wordt geduid op het grondgebied van de gemeente Borne dat vele eigenaren kent. Het rapport is een momentopname waarbij de ontwikkeling van het landschap en de huidige landschappelijke kwaliteiten in beeld zijn gebracht op basis van de aanwezige landschapselementen. Zonder uitspraken te doen over de betekenis van deze waarden. Verdere visievorming dient nog plaats te vinden. Bijvoorbeeld in het kader van de Energievisie (momenteel in procedure) of de Omgevingsvisie. Doelstelling is om hierbij ook alle inwoners en partijen te betrekken. Het is geenszins de bedoeling dat er in bepaalde gebieden geen ontwikkelingen meer kunnen plaatsvinden. Een goede ruimtelijke inpassing is op dit moment ook al het uitgangspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit analyserapport geeft nu alleen een beter inzicht in de huidige kwaliteiten van een gebied. Overigens hebben alle gronden binnen de provincie Overijssel conform de Omgevingsvisie Overijssel momenteel ook al een waardering, waarmee rekening dient te worden gehouden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor ieder landschapstype bevat de Omgevingsvisie reeds ambities en richtingen welke in acht dienen te worden genomen. De onderhavige landschapsanalyse is in feite een lokale verfijning t.a.v. van de gebiedskenmerken zoals opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie.
b.	De landschapsanalyse is gebaseerd op ‘intrinsieke waarde’, een vaag begrip. Wat is mooi? Dit is betrekkelijk. De Gemeente Borne gaat nu, op basis van de mening van	De analyse is opgesteld door een bureau met een gedegen landschappelijke kennis en expertise. Het is normaal dat gemeenten dergelijke analyses laten opstellen door externe adviesbureaus die gespecialiseerd zijn in landschapsadvisering. Een

	een adviesbureau (N+L Landschaps-ontwerpers) ruimtelijke plannen toetsen. Dit is zeer onverstandig en niet te verkopen naar de "echte" eigenaren. Het is de verantwoordelijkheid van je afschuiven naar een adviesbureau.	mening en het begrip 'mooi' is inderdaad betrekkelijk, maar in deze analyse is de basis voor de waardering niet geweest omdat iets mooi is of niet. Zoals omschreven in H4 zijn meerdere visuele, cultuurhistorische en ecologische factoren in de weegschaal gelegd om tot de voorliggende waardering te komen. Dit zijn feitelijke omstandigheden die niets met 'mooi' te maken hebben maar en waar geen mening voor nodig is.
c.	Op blz. 14 van het rapport wordt een voorbeeld gegeven van een zorgvuldig ingepast boerenbedrijf. Dit is echter helemaal geen boerenbedrijf. Een verkeerd voorbeeld waar een ander wel aan gespiegeld kan worden als dit rapport gebruikt gaat worden als toetsingskader voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.	Het voorbeeld is inderdaad geen boerenbedrijf, dit zal worden aangepast in de beschrijving. Het is wel een voorbeeld van een goede landschappelijke inpassing. Overigens is een goede ruimtelijke inpassing ook op dit moment al een basisinspanning voor alle ruimtelijke ontwikkelingen. Voor toekomstige ontwikkelingen kan nu gebruik worden gemaakt van dit analyserapport. Bijvoorbeeld t.b.v. de ruimtelijke onderbouwing (die al noodzakelijk is) bij ruimtelijke ontwikkelingen die niet rechtstreeks passen in de vigerende bestemming.
d.	Beschreven wordt dat de transitie van de landbouw gestuurd kan worden middels dit rapport. Als de bedrijfsvoering en bijbehorende productiewijze hierdoor wordt tegengewerkt is dat een zeer ongewenste ontwikkeling. Landbouwbedrijven produceren voor een afzetmarkt die verder gaat dan Borne en omstreken. Transitie van de landbouw zal gestuurd worden vanuit de afzetmarkt door aanvullende eisen, en niet door regelgeving opgelegd door plaatselijk bestuur.	Het rapport is niet bedoeld om bestaande landbouw en/of de bijbehorende productiewijze tegen te werken.
4.	**Reclamant 4**	De zienswijze van reclamant 4 is gedateerd op 11 januari 2021 en op 12 januari 2021 binnengekomen bij de gemeente Borne. De zienswijze is daarmee tijdig ingediend. **Ontvankelijkheid:** Wij stellen voor de zienswijze ontvankelijk te verklaren.
a.	Het gebied rondom de Azelerbeek wordt in de landschapsanalyse gekenmerkt als waardevol (pagina 83). Het crematorium is dusdanig gesitueerd dat mensen kunnen uitkijken over het dal van de Azelerbeek. Dit uitzicht wordt ervaren als één van de mooiste aspecten van het crematorium. Vanuit het crematorium wordt er voor gepleit om het gehele gebied achter het crematorium ligt, inclusief de zone rondom de A35, te kenmerken als zeer waardevol. Het bestempelen van het gehele gebied als	De waardering is gebaseerd op feitelijke visuele, cultuurhistorische en ecologische aspecten. Het dal van de Azelerbeek, gelegen achter het crematorium en deels tegen de A35 aan, heeft nu al een zeer hoge landschappelijke waardering vanwege de specifieke landschappelijke en natuurlijke kenmerken. De overige gronden in de omgeving van het knooppunt 'de Kluft' en aansluitend aan de Hosbekkeweg heeft wat meer bebouwing en wat mindere specifieke landschappelijke kenmerken waardoor deze gebieden een iets lagere waardering hebben gekregen (nog steeds een hoge landschappelijke waardering).

	‘zeer waardevol’ is hopelijk voldoende om dit bijzondere stukje natuur -dat zo belangrijk is voor het crematorium en de bezoekers- te beschermen tegen eventuele andere plannen.	
5.	**Reclamant 5**	De zienswijze van reclamant 5 is gedateerd op 11 januari 2021 en op 12 januari 2021 binnengekomen bij de gemeente Borne. De zienswijze is daarmee tijdig ingediend. **Ontvankelijkheid:** Wij stellen voor de zienswijze ontvankelijk te verklaren.
a.	Het rapport spreekt over ‘gewenste ontwikkeling’ (voor wie?), sturen en toetsen (door wie?), leefbaarheid (voor wie?), ‘transitie landbouw, (voor wie?) en ‘behoud van kwaliteit?’(subjectief). Het rapport is zeer matig, onvolledig en bevat veel feitelijke onjuistheden. Daardoor is het als onderlegger voor een toekomstig bestemmingsplan ongeschikt. De geringe hoeveelheid buitengebied van Borne verdient meer aandacht. Het rapport is betaald met gemeenschapsgeld maar is in overleg (wens) van een ambtenaar geschreven. Jammer dat het niet breder is opgepakt (o.a. bewoners, bedrijven, grondeigenaren en boeren).	Dit document betreft een momentopname (analyse) waarbij de ontwikkeling van het landschap en de huidige landschappelijke kwaliteiten in beeld zijn gebracht. Het betreft in feite een verfijning t.a.v. van de gebiedskenmerken zoals deze zijn opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie. Er worden geen uitspraken gedaan over de betekenis van de landschappelijke waarden. In de inleiding van het rapport is ook aangegeven dat het geen visiedocument op zich is, maar uitgangspunten voor het vormen van een visie. De analyse heeft verschillende doelen zoals genoemd in de inleiding (geen wens van één ambtenaar). Zo is deze landschapsanalyse inmiddels o.a. betrokken bij de Energievisie (separate procedure) en bij de PlanMer studie voor de Vloedbeltverbinding. Bij verdere visievorming (bijvoorbeeld de toekomstige omgevingsvisie) zullen de genoemde partijen (bewoners, bedrijven, grondeigenaren en boeren) worden betrokken. Deze analyse zal dan worden ingebracht als basisdocument.
b.	Op blz. 68 van het rapport staat: *“stedelijk laag; omgeving Hertme is een aantrekkelijk wandel- en fietsgebied met startpunt in Hertme*. Toch zijn er delen van het gebied niet recreatief toegankelijk, zoals de Lodieklanden, de omgeving Weteringsdwarsweg en Veldhuisweg”. Dit is een gemis volgens de auteurs. De bewoners en grondeigenaren worden echter nu al overspoeld met wandelaars en fietsers met alle overlast van dien. Hieruit blijkt, dat het eigendomsrecht van burgers in het buitengebied niet gerespecteerd wordt. Gewenst wordt dat deze passage uit de analyse wordt verwijderd.	Deze zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de tekst. De tekst zal als volgt worden gewijzigd ‘Vanwege particulier eigendom zijn niet alle delen van het gebied recreatief toegankelijk’.
c.	Blz.86 van het rapport beschrijft een subjectieve beoordeling van het	Uit de zienswijze blijkt niet wat onjuist is weergegeven. Dit onderdeel van de zienswijze geeft geen aanleiding

plangebied, en de cijfers die hier gegeven worden zijn ook niet juist. Hiertegen wordt bezwaar gemaakt.	om de analyse aan te passen.
d. Graag zou ik de landschapsanalyse mondeling willen toelichten aan de Raad van College c.q. factievoorzitters van de Gemeente Borne, om zo tot een betere afweging te komen voor het buitengebied van de Gemeente Borne	De landschapsanalyse wordt t.z.t. ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. In dit proces is het o.a. mogelijk om tijdens het voorafgaande politiek beraad in te spreken en standpunten toe te lichten. Vooralsnog staat besluitvorming door de raad gepland op 25 mei 2021 (politiek beraad 18-5-2021)
6. Reclamant 6	De zienswijze van reclamant 6 is gedateerd op 11 januari 2021 en op 13 januari 2021 binnengekomen bij de gemeente Borne. De zienswijze is daarmee tijdig ingediend. **Ontvankelijkheid:** Wij stellen voor de zienswijze ontvankelijk te verklaren.
a. De consequenties die de gemeente verbindt aan de typering van een beschreven gebied, ontbreekt. Het doel van deze visie is immers het waarborgen en versterken van de ruimtelijke kwaliteit. Ontwikkelingen die enige vorm van landschappelijke aantasting met zich meebrengen moeten worden voorkomen. Toegespitst op de Zuidrand van Borne, een gebied dat ruimtelijk zwaar onder druk staat en als zeer kwetsbaar wordt aangeduid, zijn maatregelen nodig om de ruimtelijke druk te verminderen c.q. niet nog groter te laten worden. Daarbij moet niet alleen gedacht worden aan ontwikkelingen binnen de gemeentegrenzen, maar ook aan aanpalende ruimtelijk verstorende initiatieven. Voorbeelden zijn plannen binnen de Hof van Twente en Hengelo om tegen de gemeentegrens van Borne windturbines te plaatsen.	Deze landschapsanalyse is een analyse en geen visie en/of toetsingskader. Het is een beschrijving van de aanwezige landschapselementen en kenmerken. Een verfijning van de gebiedskenmerken zoals opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie. Wel is er per gebied nu een waardering aan toegekend. Verdere visievorming dient nog plaats te vinden. Zo is de landschapsanalyse bijvoorbeeld gebruikt als onderlegger voor de Energievisie van de gemeente Borne. Deze energievisie is inmiddels separaat in procedure gebracht. Hierbij strekt de bevoegdheid van het gemeentebestuur echter niet verder dan de gemeentegrens van Borne
7. Reclamant 7	De zienswijze van reclamant 7 is gedateerd op 12 december 2020 en op 21 december 2020 binnengekomen bij de gemeente Borne. De zienswijze is daarmee tijdig ingediend. **Ontvankelijkheid:** Wij stellen voor de zienswijze ontvankelijk te verklaren.
a. Op blz. 85 wordt het eerste deel van het gebied rond de Oude Bieffel aangemerkt als: nummer 6 ‘'*zeer waardevol gebied*" met de volgende omschrijving: ‘*Een erg mooi*	Het is juist dat het eerste deel van de Oude Bieffel verhard is. Dit neemt echter niet weg dat dit gebied, direct grenzend aan de bebouwde kom, van grote landschappelijke waarde is. Dit heeft te maken met de

gebied wat nog veel groene relicten rijk is met oude zandpaden die alleen toegankelijk zijn voor wandelrecreatie. Zo'n onaangetast gebied direct grenzend aan het dorp is van grote waarde'. Het gebied met nr. 6 is niet veel anders dan het verderop gelegen gebied met nr. 5. In dit gebied 5 ligt zelfs nog een perceel wat omgeven is door coulissen of groene relicten, welke in gebied 6 niet aanwezig zijn. Dat er in gebied 6 oude zandpaden aanwezig zijn is onjuist. Dit deel van de Oude Bieffel is verhard en er is geen zandpad aanwezig. In gebied nr. 5 is de Oude Bieffel wel een zandpad en dwars door dit gebied loopt ook nog een ander zandpad. Het is dus merkwaardig dat het rapport over gebied 6 stelt dat er zandpaden aanwezig zijn terwijl deze aanwezig zijn in gebied 5. Ook is in gebied 6 nog gewoon wegverkeer toegestaan en in gebied 5 alleen landbouw- en recreatief verkeer. Verzocht wordt om de gebiedsaanduiding aan te passen en gebied 6 te schrappen als 'zeer waardevol gebied' en deze te wijzigen in de aanduiding 'basis' of 'waardevol'	aanwezigheid van de Bornsebeek, diverse groene structuren die nog in takt zijn gebleven en de toegankelijkheid van het gebied. Gebied 5 heeft een iets lagere waardering (nog steeds 'waardevol') want dit is een gebied waar veel meer landschapsstructuren in de tijd verloren zijn gegaan, meer dan in gebied 6. Dat is dus de belangrijkste redenen van het onderscheidt tussen gebied 6 en 5.
8. Reclamant 8	De zienswijze van reclamant 8 is gedateerd op 15 januari 2021 en ook op 15 januari 2021 binnengekomen bij de gemeente Borne. De zienswijze is daarmee buiten de wettelijke termijn ingediend. **Ontvankelijkheid:** Er is op 13 januari telefonisch contact geweest met de reclamant waarbij is afgesproken dat de zienswijze in behadeling zal worden genomen wanneer deze uiterlijk op 15 januari wordt ingediend. Wij stellen voor de zienswijze ontvankelijk te verklaren.
a. Er wordt gesproken van een "ontwerpbesluit" maar het rapport wordt uitsluitend als "analyse" gepresenteerd, die op termijn zal bijdragen aan een te ontwikkelen nieuwe Bornse omgevingsvisie. In geval van een besluit is de gemeente verplicht de documenten aan de inwoners ter beoordeling te geven. In geval van een analyse (of enig ander 'niet-besluit') kan de gemeente dat vrijwillig doen om zo vroeg mogelijk	De term 'ontwerpbesluit' geeft de huidige status aan. Het is een ontwerp-notitie die nog aangepast kan worden op basis van de zienswijzen. Het is in feite een verfijning van de gebiedskenmerken zoals opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie. Per gebied is er nu een waardering aan toegekend. Omdat het gaat om een landschappelijke analyse van het totale Bornse grondgebied is er voor gekozen om, op basis van onze inspraakverordening, dit rapport voor inspraak ter inzage te leggen. Zodat eenieder zijn/haar bevindingen kan inbrengen en er een gedragen analyserapport

	inspraakmogelijkheden te bieden; na verwerking van die inspraak zal de gemeente het daarop gebaseerde besluit alsnog ter inzage moeten aanbieden. Het is dus niet geheel duidelijk wat de status van de landschapsanalyse is en dus evenmin wat de status van de ingediende zienswijzen is. Het document weliswaar gedegen, doch uitsluitend een technische basisanalyse. Waarom vraagt de gemeente in deze fase commentaar?. Het wordt voor de inwoners pas “interessant” wanneer de gemeente invulling gaat geven aan de “uitdagingen voor het buitengebied”.	ontstaat. Verdere visievorming dient inderdaad nog plaats te vinden. Zo is deze landschapsanalyse inmiddels o.a. betrokken bij de Energievisie (momenteel separaat in procedure, daarin worden wel bepaalde keuzes gemaakt) en bij de PlanMer studie voor de Vloedbeltverbinding.
b.	Hoewel in de Landschapsanalyse op in zeer algemene zin wordt verwezen naar de “uitdagingen voor het buitengebied”, worden deze niet verder gespecificeerd, behalve het noemen (maar ook niet meer dan dat) van de Vloedbeltverbinding. Hoeveel ruimte is nodig voor woningbouw en wat zijn daartoe de meest geschikte locaties? Hoeveel ruimte is nodig voor wateropvang en voor andere ecologische maatregelen en wat zijn de meest geschikte locaties, etc etc. Ongetwijfeld zullen deze “uitdagingen” in een vervolgfase aan de orde komen, maar de vraag is dan of de huidige Landschapsanalyse voldoende specifieke antwoorden biedt. Moeten we dan nogmaals een terreinanalyse uitvoeren, of is de Landschapsanalyse eigenlijk irrelevant? Dat laatste zou je denken wanneer je de al in gang gezette plannen voor een zonnepanelenpark op de Elhorst-Vloedbelt in ogenschouw neemt.	De landschapsanalyse is een beschrijving van de aanwezige landschapselementen en kenmerken. Deze landschapsanalyse zal ook als onderlegger gaan dienen voor andere visies, denk hierbij aan o.a. de energievisie, structuurvisie en bestemmingsplannen. Uitspraken over welke functies waar worden toegelaten worden opgenomen in een structuurvisie en komen niet aan bod in de landschapsanalyse als zodanig. Zoals in voorgaande reactie is aangegeven kan, m.b.t. een zonnepark op de Elhorst-Vloedbelt, worden opgemerkt dat de landschapsanalyse o.a. is betrokken bij de Energievisie (momenteel in procedure, daarin worden wel bepaalde keuzes gemaakt).
c.	De Landschapsanalyse vertaalt de terreingegevens in “waarden”. Die vertaling is zeer discutabel. Er wordt geen uitspraak gedaan over de praktische benadering van de verschillende gebieden. Houdt een “zeer waardevol” de aanleg van wegen of het bouwen van woningen tegen? Is de “basiswaarde” een indicatie van een free-for-all gebied? Overigens, liggen daarom de “basiswaarde”-gebieden voornamelijk aan de rand van de gemeente (zie pagina 80)?	Zoals in H4 van de analyse is aangegeven is de waardering (zeer hoog, hoog of basis) gebaseerd op de intrinsieke waarde van het landschapstype (zie paragraaf 2.4) in combinatie met een visuele beoordeling van de kwaliteit van de huidige situatie die zichtbaar is ‘in het veld’. Nadere visievorming in relatie tot deze landschappelijke waardering dient nog plaats te vinden (bv. in de Energievisie). Overigens is een goede ruimtelijke inpassing op dit moment ook al het uitgangspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit analyserapport geeft nu alleen een beter inzicht in de huidige kwaliteiten van een gebied.

	Bovendien zijn enkele toelichtende teksten bij de waarde-aanduiding op de verschillende kaartjes die waarde-aanduiding van een gebied aanzienlijk afzwakt, zodanig dat ik mij afvraag of men niet eigenlijk een lagere waardering had willen geven. Dat lijkt vooral bij “waardevolle” gebieden het geval te zijn.	
d.	Het bureau dat is belast met de ontwikkeling van de Vloedbeltverbinding heeft enkele maanden geleden eveneens een gebiedsstudie aangeboden voor commentaar. Aangedrongen wordt op maximale consistentie van beide analyses.	Er is afstemming geweest tussen beide bureaus. Één van de aanleidingen voor deze analyse was ook het proces t.a.v. de Vloedbeltverbinding. Zodat we als gemeente de landschappelijke waarden goed in beeld hadden.
e.	Veel van de teksten op de kaartjes zijn slecht leesbaar. Voor een vergroting is de resolutie onvoldoende. Wellicht andere, meer contrasterende kleur kiezen?	De versie die is gepubliceerd had inderdaad een vrij lage resolutie. Bij de vaststelling zal een hogere resolutie van het bestand worden gepubliceerd.